

สารสาร ศิลปะการ

สมัยวัฒนธรรมเกิดกรมศิลปากร ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๗

สารบัญ

ปีที่ ๗ เล่ม ๑๒ (ฉบับวันเกิดกรมศิลปากร) พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗

ภาคศิลปวิทยาการ

สุภานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	หน้า	๑
พระราชวินิจฉัยเรื่องโครงการแข่งน้ำ	”	๓
ศาสนสมเด็จ ... สมเด็จพระฟ้ากรมพระยานริศรากับสมเด็จพระยาคำรงฯ	”	๓๘
สุริยพันธุ์ นายบุญ	”	๔๑
จินตนาการของสุนทรภู่ เต้ยม คุมพวด	”	๔๘
กบเต็นเป็นคำโคลง พ. ณ ประมวญมารค	”	๕๗
ศิลปสงเคราะห์ พระยาอนุমানราชชน	”	๖๒
เส้นผมบังภูเข พ.ท. หดวงรณดีทิพิชัย	”	๗๒
รายงานการดำเนินงานของคณะผู้แทนไทยก่อนและหลัง		
การประชุมใหญ่ Icom ครั้งที่ ๓	”	๗๘
นำเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ต. อมาตยกุล	”	๘๔
จดหมายเหตุเรื่องการจลาจล ฯ หดวงจินดาดีหกิจ	”	๘๑

ภาคกิจการกรมศิลปากร

เก็บเล็กผสมน้อย คึกฤทธิ์ ปราโมช	”	๑๐๘
ทัศนะ จิว บางชัย	”	๑๑๑
คำอ่านจารึกภาษาไทย ฉวี ทองคำวรรณ	”	๑๑๗

คำอ่านจารึกภาษาไทย

จ.ศ. ๗๕๔ ม.ศ. ๑๓๑๔ (พ.ศ. ๑๕๓๕)

พบที่ริมเสาเบืองขวา หน้าวิหารกลาง ด้านหลังวิหารสูง
วัดพระมหาธาตุ ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย

นำ ทองคำวรรณ ผู้อ่าน

ด้านหน้า

เขียนตามต้นฉบับ

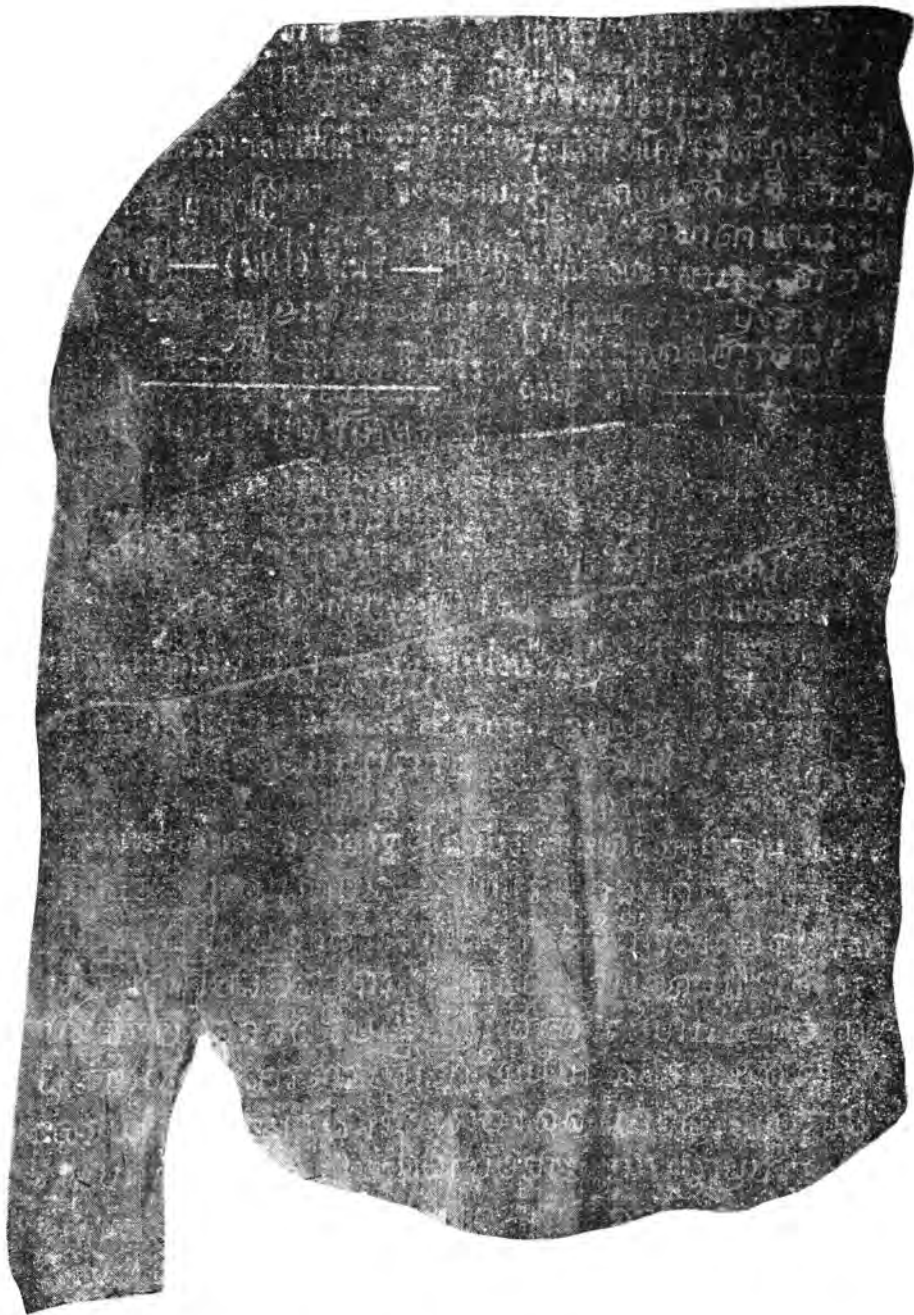
เขียนอย่างปัจจุบัน

(๑) — (ต) บคตวยกนหนันจุงให้ไตแก	— (ต) บคตวยกนหนันจุงให้ไตแก
(๒) — (ฮารก) ษทงหิตายอนหมี่ในน้ำในถ้ำ	— (ฮารก) ษทงหิตายอนหมี่ในน้ำในถ้ำ
	(๑) (๒)
(๓) — (ง) งคำหนพรวณามุปุ ปุ้พรวณา	— (ง) งคำหนพระยามุปุ ปุ้พระยา
(๔) — ปุ้เรึง ปุ้มุง ปุ้พอง ปุ้ฟ้าพิน	— ปุ้เรึง ปุ้มุง ปุ้พอง ปุ้ฟ้าพิน
(๕) — (ผ) ากอง ปุ้พรวณาคำฟู	— (ผ) ากอง ปุ้พระยาคำฟู
(๖) — (พร) ฎาผากองเท้านี้ คำพงศัก้าว	— (พร) ยามาผากองเท้านี้ คำพงศัก้าว
(๗) — (ผี่) สิทธิแถ แถนั้คำพงศั ผี่ปุ้ผาคำ	— (ผี่) สิทธิแถ แถนั้คำพงศั ผี่ปุ้ผาคำ
	(๓)
(๘) — (ผู) งมุหวน ปุ้ขุนจิต ขุนจอต	— (ผู) งมุหวน ปุ้ขุนจิต ขุนจอต
ปุ้พรวณาศ	— ปุ้พระยาศ
(๙) — (ร้ออินทราทิ) ตย ปุ้พรวณาบาน	— (ร้ออินทราทิ) ตย ปุ้พระยาบาน
ปุ้พรวณารามราช ปุ้ไต้	— ปุ้พระยารามราช ปุ้ไต้
(๑๐) — (ต) งคราม ปุ้พรวณาเถไท	— (ต) งคราม ปุ้พระยาเถไทย
ปุ้พรวณาถวหน้าถั ปุ้	ปุ้พระยาถวหน้าถั ปุ้

ศิลาจารึกซึ่งพบใหม่ ที่วัดพระมหาธาตุ ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย
ด้านหน้า ท่อนบน

- (๑๑) — (พร) ญาณหาธรรมราชา พังจำเมือง
พืดไทย แ
- (๑๒) — (ตไ) ทญผู้ด้ชวอเดื่องเทานี้แถ
แม่ผู้โคบซ้อไต้ให้
- (๑๓) — (ม่) มนทงเดื่อใหญ่เซาพูคา
เซาผาดานผาแ
- (๑๔) — (ต) งแ่งแม่พระศักดิ์พระธอ
เดื่อทานยอาง
- (๑๕) พานต์ถาน ปุชรมัน หมั้นหวย
แถนคิง ทงปู่เจ้าพระ
- (๑๖) ขพงเซายนยง พระศรี ด้บางพระ
ศักดิ์อิอารกษ
- (๑๗) ทุกแห่งแถงคาคูสองปู่ถาน
รกกกัน ด้ผู้ใด
- (๑๘) ไครบซ้อจุงผู้สูงน้หกกกาวนาค
ญาเป็นพรญา
- (๑๙) เถิงเถาเป็นเจ้าอยู่ยั้นหินตาย
คิงงวนทนด
- (๒๐) งักรยอชยอเห่นอเพจันรก
คกอบายเพทนา
- (๒๑) เสอชมหาพิบากกญาไคคาคไคพบ
พระพุทช
- (พระ) ยามหาธรรมราชา พังจำเมือง
พื่อเถอไทย แ
- (ตะไ) ทญผู้ด้ชวอเดื่องเทานี้แถ
แม่ผู้โคบซ้อไต้ให้
- (ม่) มน ทงเดื่อใหญ่ เซาพูคา
เซาผาดานผาแ
- (ต) งแ่งแม่พระศักดิ์พระธอ
เดื่อทานยอาง
- พานต์ถาน ปุชรมัน หมั้นหวย
แถนคิง ทงปู่เจ้าพระ
- (๔)
- ขพงเซายรยง พระศรี ด้บางพระ
ศักดิ์ อารกษ
- ทุกแห่ง แถงคาคูสองปู่ถาน
รกกกัน ด้ผู้ใด
- (๕)
- ไครบซ้อ จุงผู้สูงน้หกกกาวนาค
ชยาเป็นพรญา
- (๖) (๓)
- เถิงเถาเป็นเจ้าอยู่ยั้นหินตาย
คิงวัน ทนด
- (๘) (๕)
- งักรยอ ชยอเห่นอเพจันรก
คกอบายเวทนา
- เสอชมหาพิบาก ชยาไคคาคไคพบ
พระพุทช

ด้านหน้า ท่อนล่าง

(๑๐)

(๒๒) พระธรรมพระสังฆตักคาบ

พระธรรมพระสังฆตักคาบ

บาบยอนนตคคค

บาปอนตค ค

(๒๓) ดงฆจุให้โตเกมุบซี

ดงฆ จุให้โตเกมุบซี

แต่นักำปู้หตานตบค ค

แต่นักำปู้หตานตบค ค

(๒๔) วยกน จงทนเห็นเป็น

วยกน จงทนเห็นเป็น

ปรตยกษตงคักดาว

ปรตยกษตงคักดาว

(๒๕) นี้ ผู้ผู้โตจันจงซีโตให้โตตงตักฤทธี

นี้ ผู้ผู้โตจันจงซีโตให้โตตงตักฤทธี

ปรารกนา

ปรารกนา

(๒๖) ในชวอนชวอนหาเทาฟ้าปรโลกโมกษนัร

ในชวอนชวอนหาเทาฟ้าปรโลกโมกษนัร

(๑๒)

(๒๗) พานตถานพิตุทธี ๗ จุตศักราชได้ ๗๕๔

พานตถานพิตุทธี ๗ จุตศักราชได้ ๗๕๔

(๑๓)

(๒๘) มหาศักราชได้ ๓๓๓๔ ขอมบี่วอก

มหาศักราชได้ ๓๓๓๔ ขอมบี่วอก

(๑๔)

ไทยบี่เตาดัน

ไทยบี่เตาดัน

(๒๙) เดือนดีบุรณมีขอมวอนพรหตตบค

เดือนดีบุรณมี ขอม วันพฤหตตบค

ไทยวัน

ไทยวัน

(๑๕) (๑๖)

(๓๐) เตามาตฤกษอุตร ผตคุน บรูณาตัก

เตามาต ฤกษอุตร ผตคุน บรูณาตัก

อุษาไซคโยค

อุษาไซคโยค

(๑๗)

(๓๑) มีโนไทยตงฐิรตกษตักกคิ ตุมมกตนัรพิช

มีโนไทย ตถิรตกษตักกคิ ตุมมกต นัรพิช

(๓๒) นนทราย สวตตติตทธี ผู้ผู้โตใครโจทนา

นนทราย สวตตติตทธี ผู้ผู้โตใครโจทนา

ถามหา

ถามหา

(๓๓) ผู้ใหญ่ (ใต้) ตำรวจในจารึกนี้
หากประดิษฐ์ได้

(๓๔) เด็จพร (มะหา) เกรดงัฆราช
รัตนวงศาจารย์พ

(๓๕) ระมะหา (ถรรวม) เตณาบตี
เบ็องเจ้าพญาผู้หदान

(๓๖) ทานม (หา) — (มหา) ตูเมช —
(ทงห)

(๓๗) ดาย หาก _____

ผู้ใหญ่ (ใต้) ตำรวจในจารึกนี้
หากประดิษฐ์าไซรั ดม

เด็จพร (มะหา) เกรดงัฆราช
รัตนวงศาจารย์ พ

ระมะหา (ถรรวม) เตณาบตี
เบ็องเจ้าพญาผู้หदान

ทานม (หา) — (มหา) ตูเมช —
(ทงห)

ดาย หาก _____

ด้านซ้าย ก่อนบน

ด้านซ้าย

เขียนตามต้นฉบับ

เขียนอย่างปัจจุบัน

(๑) _____

(๒) _____

(๓) ----- เขาพระ . -----

----- เขาพระ . -----

(๔) ----- (ประ) มาณเป็นคน -----

----- (ประ) มาณเป็นคน -----

(๕) ----- ใต้ตามแดนคน -----

----- ใต้ตามแดนคน (น) -----

(๖) ----- (ประม) มาณพน . -----

----- (ประม) มาณพด . -----

(๗) ----- ก มาพระมห (ราชาตุ) -----

----- ก มาพระมห (ราชาตุ) -----

(๑๗)

(๘) ----- สกนธอ์พด -----

----- สกนธอ์พน -----

(๙) ----- (พระอ) รหนคไคแ (ปค) -----

----- (พระอ) รหนคไคแ (ปค) -----

(๑๐) ----- (บ) รุงศาสดนาในมห (ราชาตุ) -----

----- (บ) รุงศาสดนาในมห (ราชาตุ) -----

(๑๑) ----- พระปรเตยกพุท (ช) -----

----- พระปรคเยกพุท (ช) -----

(๑๒) ----- กตตยาน พระศตูป พุ(ทช) -----

----- กตตยาน พระศตูปพุ (ทช) -----

(๑๓) ----- (ไ) นมหาราชาตุอาทิดังกา -----

----- (ไ) นมหาราชาตุอาทิดังกา -----

(๑๔) ----- ย ชนควย (ไคภาคมาคร) -----

----- ย ชนค้วย (ไคภาคมาคร) -----

(๑๕) ----- มเหสุร พระศทาคัพ -----

----- มเหสุร พระศทาคัพ -----

(๑๖) ----- พระภม พระอรชุน พระ -----

----- พระภม พระอรชุน พระ -----

(๑๗) ----- (ยุ) ชษถัร ที่รชนาม รามปรตุ -----

----- (ยุ) ชษถัร ที่รชนาม รามปรตุ -----

(๑๘) ----- (ร) ามตกษ พระศกคิ พระ -----

----- (ร) ามตกษ พระศกคิ พระ -----

(๑๙) ----- ที่จนนทตี่ นรบนนทิตย ฤ -----

----- ที่จนนทตี่ นรบนนทิตย ฤ -----

(๒๐) ----- พระเพติง พระพรุณ -----

----- พระเพติง พระพรุณ -----

(๒๑) ----- (ท) ชรค ฤเวร อรรเชนทสุร -----

----- (ท) ชรค ฤเวร อรรเชนทสุร -----

(๒๒) ----- (เทพต) านพโคระห ทวาทศรา -----

----- (เทพต) านพโคระห ทวาทศรา -----

(๒๓) (ตี่) ----- จ ดาว คารก ฤชค โภคินท -----

(ตี่) ----- จ ดาว คารก ฤชค โภคินท -----

ด้านซ้าย ก่อนล่าง

(๑๘)

(๒๔)——(ครู)ทช เขจร กิณร กิณร ปกก

—— (ครู)ทช เขจร กิณร กิณร บัก

(๒๕)—— . สรรพดิทธิ รัชดิทธิ พิ

—— . สรรพดิทธิ รัชดิทธิ พิ

(๒๖)(ทยาชร)——(ม)ณั ศรี อูมา

(ทยาชร)——(ม)ณั ศรี อูมา

เทวากามเทพ

เทวากามเทพ

(๒๗)——(ยมบ)าต มฤคยู

——(ยมบ)าต มฤคยู

จตุโลกบาท ทศโลก

จตุโลกบาท ทศโลก

(๒๐)

(๒๘)——พรหมรูปดับหกคตวง ทัง

—— พรหมรูปดับหกคตวง ทัง

(๒๙)——ย จตุรกเบญจมรชยานต์ถาน

——ย จตุรกเบญจมรชยานต์ถาน

(๒๑)

(๓๐)——ชี้อากาดำเนญจายคตคน อวิญ

——ชี้อากาดำเนญจายคตนะ อวิญ

(๓๑)(ญาณญจายคต)น อากัญจัญจา

(ญาณญจายคต)นะ อากัญจัญจา

ยคตคน อนนชี

ยคตนะ อันชี้อ

(๓๒)(เนวส์ญญานาต์)ญญาขคตง

(เนวส์ญญานาต์)ญญาขคตง

ทังกามาพจรทก

ทังกามาพจรทก

(๓๓)(จาคุมหา)ราชิกา ดาวตังดำ

(จาคุมหา)ราชิกา ดาวตังดำ

ยามา ตุตติตา นิม

ยามา ตุตติตา นิม

(๓๔)(มานรตี ปรีนิมมิต)พลัพรรดิ

(มานรตี ปรีนิมมิต)พลัพรรดิ

ตังวรคมรรค บาตา

ตังวรคมรรค บาตา

(๓๕)(ต)——โลกชาตุ จตุรภพ (ตบ)

(ต)——โลกชาตุ จตุรภพ (ตบ)

บูรพิ

บูรพิ

(๒๒)

(๓๖)(เทหะ ชมพุท) ตับ อมรโคยานี

(เทหะ ชมพุท) ตับ อมรโคยานี

อตุรกรู ภูใต้

อตุรกรู ภูใต้

(๓๗)——(คนธม)าถ ไกอาส

——(คันธม)าถนั ไกราส

พบุตบรพต วงกต

วิบุตบรพต วงกต

(๓๗) — (พร) หมวกฤษ
ยักษกุมาร หิมพา

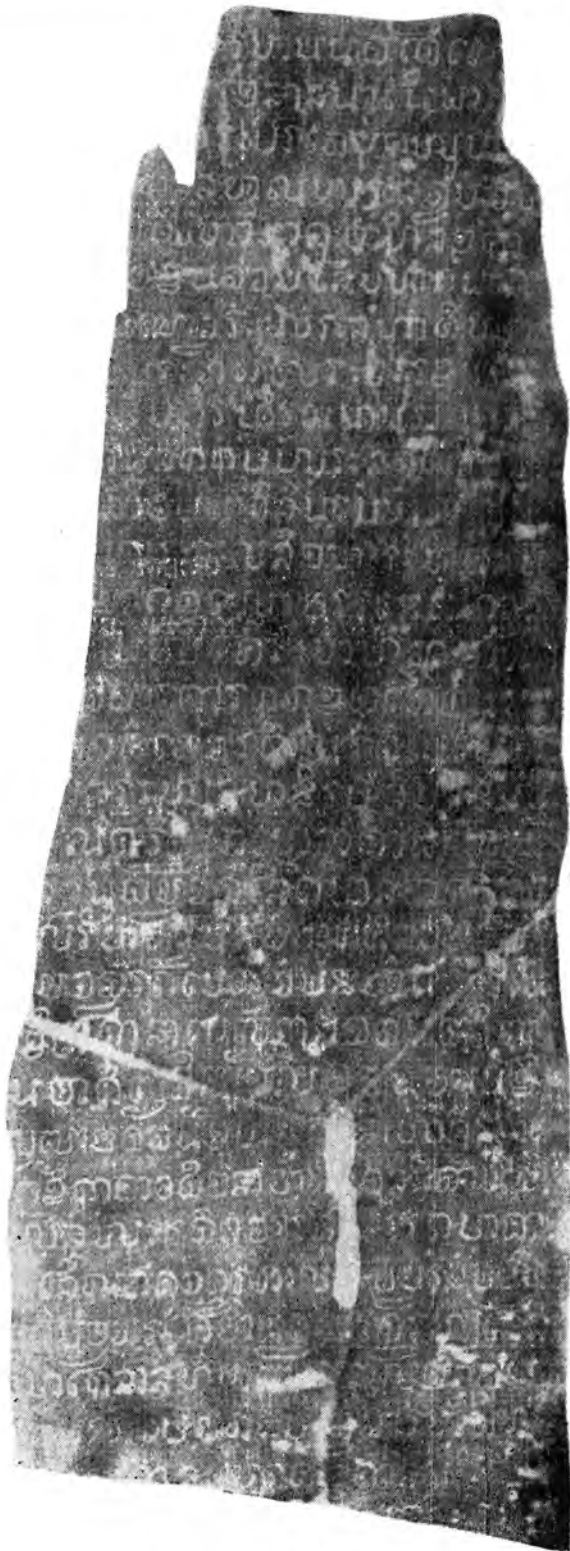
— (พร) หมวกฤษ
ยักษกุมาร หิมพา

(๓๘) (นค) — ดับตคองคา
ดับบค

(นค) — ดับตคองคา
ดับต
(๒๓)

(๔๐) — ทร ^ดชวร บ

_____ ทร ^ดชวร บ

๕/
คานขวา

ด้านขวา

เขียนตามต้นฉบับ

- (๑) อนน^๓พน^๓บน^๓น^๓ดา _____
- (๒) ไต^๓ต^๓ เบ็อง^๓ป^๓พ^๓ระ^๓ยา^๓ก^๓ด^๓ _____
- (๓) ก^๓ด^๓ ผิ^๓ไพร^๓ไท^๓ช^๓าง^๓มา^๓ชา _____
- (๔) น^๓ให้^๓ด^๓ง^๓ว^๓ว^๓ค^๓ว^๓าย^๓ค^๓ท^๓ท^๓ง _____
- (๕) ก^๓ิน^๓เม็อง^๓น^๓อก^๓ช^๓อก^๓ค^๓แ^๓ค^๓ม _____ (๕)
- (๖) ง^๓ค^๓น^๓ฝ^๓ู^๓ง^๓ด^๓ำ^๓ม _____ ห^๓ม^๓น^๓ด^๓ำ^๓ม _____
- (๗) (๗) ช^๓ุ^๓น^๓ม^๓น^๓ค^๓รี _____ เ^๓ด^๓น^๓า^๓บ^๓ด^๓
อ^๓ม (๗ค^๓ย) _____
- (๘) ท^๓ง^๓ห^๓ต^๓าย^๓อ^๓ก^๓น^๓าย^๓เม็อง^๓ (๘) _____
- (๙) พ^๓ุ^๓น^๓มา^๓ด^๓ก^๓ พ^๓ิ^๓ชา^๓ว^๓พ^๓เ^๓ (๙) _____
- (๑๐) ม^๓ช^๓แ^๓ก^๓ด^๓อง^๓ท^๓ำ^๓น^๓บ^๓ุ^๓ห^๓ (๑๐) _____
- (๑๑) จ^๓ง^๓ด^๓ั้ง^๓ด^๓น^๓ช^๓น^๓ค^๓ว^๓า^๓ม^๓ด^๓ี^๓ไป^๓ ว _____
- (๑๒) ว^๓า^๓ด^๓ี^๓ด^๓เ^๓ด^๓ม^๓มี^๓พ^๓ิ^๓จ^๓าร^๓น^๓า^๓ห^๓าก _____
- (๑๓) ค^๓ท^๓ท^๓ง^๓ก^๓น^๓ห^๓าก^๓ด^๓ก^๓ห^๓ด^๓ง^๓ ย _____
- (๑๔) ก^๓ผู้^๓ช^๓อ^๓น _____ ก^๓ท^๓ำ^๓ร^๓ำ^๓ย^๓ก^๓า^๓จ^๓แ^๓ก^๓ _____
- (๑๕) ต^๓ำ^๓บ^๓า^๓น^๓ว^๓ำ^๓ร^๓ำ^๓ย^๓ไ^๓น^๓เ^๓ด^๓มา^๓จ^๓า^๓น^๓ิ^๓ก^๓น^๓ _____
- (๑๖) ผ^๓ู^๓บ^๓ช^๓อ^๓ _____ ท^๓น^๓ต^๓า^๓ค^๓น^๓ท^๓ง^๓ห^๓ต^๓าย _____
- (๑๗) ต^๓ _____ ไ^๓น^๓ช^๓ว^๓น^๓ช^๓ว^๓ห^๓น^๓ำ^๓ต^๓ุ^๓น^๓ห^๓ต^๓า _____
- (๑๘) ค^๓ท^๓อ^๓เว^๓จ^๓เ^๓ื่อ^๓เ^๓ื่อ^๓น^๓เท^๓ว^๓ท^๓ด^๓ _____ (๑๘)
- (๑๙) ว^๓ย^๓ _____ พ^๓ุ^๓ท^๓ร^๓น^๓ค^๓ร^๓ิ^๓ก^๓ก^๓ด^๓บ _____

เขียนอย่างปัจจุบัน

- อน^๓น^๓พ^๓น^๓บ^๓ร^๓ร^๓ดา _____
- ไ^๓ด^๓ต^๓ _____ เบ็^๓ง^๓ป^๓พ^๓ระ^๓ยา^๓ก^๓ด^๓ _____
- ก^๓ด^๓ _____ ผิ^๓ไพร^๓ _____ ไ^๓ท^๓ _____ ช^๓าง^๓ _____ มา^๓ _____ ชา^๓ _____
(๒๔)
- น^๓ _____ ให้^๓ _____ ด^๓ง^๓ _____ ว^๓ _____ ว^๓ _____ ค^๓ _____ ว^๓ _____ าย^๓ _____ ค^๓ _____ ท^๓ _____ ท^๓ _____
- ก^๓ิ^๓น^๓ _____ เม็^๓อง^๓ _____ น^๓ _____ อก^๓ _____ ช^๓ _____ อก^๓ _____ ค^๓ _____ แ^๓ _____ ค^๓ _____ ม _____ (๕)
- ง^๓ _____ ค^๓ _____ น^๓ _____ ฝ^๓ _____ ู^๓ _____ ง^๓ _____ ด^๓ _____ ำ^๓ _____ ม _____
- (๗) _____ ช^๓ _____ ุ^๓ _____ น^๓ _____ ม^๓ _____ น^๓ _____ ค^๓ _____ รี _____
- อ^๓ _____ ม _____ (๗ค^๓ย) _____
- ท^๓ _____ ง^๓ _____ ห^๓ _____ ต^๓ _____ าย^๓ _____ อ^๓ _____ ก^๓ _____ น^๓ _____ าย^๓ _____ เม็^๓อง^๓ _____ (๘) _____
(๒๕) (๒๖) (๒๗)
- พ^๓ _____ ุ^๓ _____ น^๓ _____ มา^๓ _____ ด^๓ _____ ก^๓ _____ พ^๓ _____ ิ^๓ _____ ชา^๓ _____ ว^๓ _____ พ^๓ _____ เ^๓ _____ (๙) _____
- ม^๓ _____ ช^๓ _____ แ^๓ _____ ก^๓ _____ ด^๓ _____ อง^๓ _____ ท^๓ _____ ำ^๓ _____ น^๓ _____ บ^๓ _____ ุ^๓ _____ ห^๓ _____ (๑๐) _____
- จ^๓ _____ ง^๓ _____ ด^๓ _____ ั้ง^๓ _____ ด^๓ _____ น^๓ _____ ช^๓ _____ น^๓ _____ ค^๓ _____ ว^๓ _____ า^๓ _____ ม^๓ _____ ด^๓ _____ ี^๓ _____ ไป^๓ _____ ว _____
- ว^๓ _____ า^๓ _____ ด^๓ _____ ี^๓ _____ ด^๓ _____ เ^๓ _____ ด^๓ _____ ม^๓ _____ มี^๓ _____ พ^๓ _____ ิ^๓ _____ จ^๓ _____ าร^๓ _____ น^๓ _____ า^๓ _____ ห^๓ _____ าก _____
- ค^๓ _____ ท^๓ _____ ท^๓ _____ ง^๓ _____ ก^๓ _____ น^๓ _____ ห^๓ _____ าก^๓ _____ ด^๓ _____ ก^๓ _____ ห^๓ _____ ด^๓ _____ ง^๓ _____ ย _____
- ก^๓ _____ ผู้^๓ _____ ช^๓ _____ อ^๓ _____ น _____
- ก^๓ _____ ท^๓ _____ ำ^๓ _____ ร^๓ _____ ำ^๓ _____ ย^๓ _____ ก^๓ _____ า^๓ _____ จ^๓ _____ แ^๓ _____ ก^๓ _____
- ต^๓ _____ ำ^๓ _____ บ^๓ _____ า^๓ _____ น^๓ _____ ว^๓ _____ ำ^๓ _____ ร^๓ _____ ำ^๓ _____ ย^๓ _____ ไ^๓ _____ น^๓ _____ เ^๓ _____ ด^๓ _____ มา^๓ _____ จ^๓ _____ า^๓ _____ น^๓ _____ ิ^๓ _____ ก^๓ _____ น^๓ _____
- ผ^๓ _____ ู^๓ _____ บ^๓ _____ ช^๓ _____ อ^๓ _____
- ท^๓ _____ น^๓ _____ ต^๓ _____ า^๓ _____ ค^๓ _____ น^๓ _____ ท^๓ _____ ง^๓ _____ ห^๓ _____ ต^๓ _____ าย _____
(๒๘)
- ต^๓ _____
- ไ^๓ _____ น^๓ _____ ช^๓ _____ ว^๓ _____ น^๓ _____ ช^๓ _____ ว^๓ _____ ห^๓ _____ น^๓ _____ ำ^๓ _____ ต^๓ _____ ุ^๓ _____ น^๓ _____ ห^๓ _____ ต^๓ _____ า _____
- ค^๓ _____ ท^๓ _____ อ^๓ _____ เว^๓ _____ จ^๓ _____ เ^๓ _____ ื่อ^๓ _____ เ^๓ _____ ื่อ^๓ _____ น^๓ _____ เท^๓ _____ ว^๓ _____ ท^๓ _____ ด^๓ _____ (๑๘)
- ว^๓ _____ ย^๓ _____
- พ^๓ _____ ุ^๓ _____ ท^๓ _____ ร^๓ _____ น^๓ _____ ค^๓ _____ ร^๓ _____ ิ^๓ _____ ก^๓ _____ ก^๓ _____ ด^๓ _____ บ _____

คำอธิบาย

- (๑) หน = ฝ่าย หรือ ข้าง
- (๒) คำว่าบุ้ที่ระบุข้อบรรพบุรุษต่างๆ ในทนต์ ไช้แทนคำว่าพ่อ
- (๓) คำว่า ทวณ นำจะเป็นหลาน
- (๔) ขพง หรือ ขพุง = ส่วนเบ้องบนของภูเขา หรือ ที่สูง
- (๕) ก้าว = งัด
- (๖) เล็งเท่าเป็นเจ้าอยุยน = ถึงแม่วาเป็นเจ้าอยุยน
- (๗) หีน = เดว, ทราม หรือ ต้าช้า
- (๘) ดั่งเครียด = โดยเร็ว
- (๙) เขียด = รับ, เขียดเห็น = รับเห็น หรือ พด้นเห็น
- (๑๐) คาว = ครวง
- (๑๑) ค = แก่ หรือ กัย
- (๑๒) จ.ศ. ๗๕๔ = พ.ศ. ๑๘๓๕
- (๑๓) ม.ศ. ๑๓๑๕ = พ.ศ. ๑๘๓๕
- (๑๔) เต่าตัน, เต่า = นพศกของไทยฝ่ายเหนือ ตรงกับจิตตวาศกของไทยฝ่ายใต้ เพราะวิธีนับศกของไทยฝ่ายเหนือน้อยกว่าไทยฝ่ายใต้ ๕ ปี เช่น ๒ (หรือ ๓ ศก) ของไทยฝ่ายใต้ = ๑ (หรือ กาม เอกศก) ของไทยฝ่ายเหนือ เพราะฉะนั้น จ.ศ. ๗๕๔ ในจารึกหตถกนี้ ไทยฝ่ายเหนือจึงอ่านว่า "เต่า", ตัน = วอก, เต่าตัน = วอกนพศกของไทยฝ่ายเหนือ แต่ตรงกับวอกจิตตวาศกของไทยฝ่ายใต้
- (๑๕) เต่าเม็ด, ตรงกับชื่อศกและชื่อปีของไทยฝ่ายเหนือ เต่า ก็คือ นพศก, เม็ด กคือ มะแม แต่ในทนต์เป็นชื่อของวันไทยชนิดหนึ่ง ซึ่งเอาศก ๑๐ ศก ที่เรียกว่าแม่วันไทย หรือ แม่มอ และเอาปี ๑๒ นักษัตร ที่เรียกว่าลูกวันไทย หรือ ลูกมอ มาใช้เป็นวันเรียกว่าวันไทยหรือมอ
- (๑๖) อุดรมตคน หรือ อุดรมตคน เป็นดาวฤกษ์ที่ ๑๒ คือดาวเพดานตอนหลัง
- (๑๗) นรพิฆนัตราษ = ปราช์จากอุปสรรคและอินตราษ

- (๑๘) อ็พน = งาม
- (๑๙) ต่อจากคำว่า “ปกก” น่าจะเป็น “ษา ปกกษ” คือ ษาปกษ
- (๒๐) คตวง = ชน
- (๒๑) “อ” ควณ คงจะเขียนตก ที่ถูกน่าจะเป็น “อนนช” คือ อนช
- (๒๒) “ตบ” คาน น่าจะเป็น “ตป” คือ ชมพตป
- (๒๓) น่าจะเป็น “บริภณท ยคนชว อิติน” คือ อิตินชว
- (๒๔) ตกทง = พดตกัน หรือ ไปหากินตาเขต
- (๒๕) พน = โนน
- (๒๖) พ = กระทบ คือ ถ้วนของเนื้อไม้ทหุ่มแก่น
- (๒๗) ชาวพ = ชาวณ หรือชาวเมองน
- (๒๘) อ็อดัน = อ็อบถวน
- (๒๙) ดุนหล้า = ดุคทาย